

พ 31252

หลักการออกแบบเว็บไซต์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 อัลกอริทึมโปรแกรม

สาระการเรียนรู้

- 1) ความหมายอัลกอริทึม
- 2) วิธีการเขียนอัลกอริทึม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เข้าใจความหมายของอัลกอริทึม คุณสมบัติพื้นฐานของคอมพิวเตอร์ ในการประมวลผลข้อมูล และสามารถถ่ายทอดกรรมวิธีประมวลผล ข้อมูลมาเป็นการเขียนอัลกอริทึมเพื่อสั่งให้คอมพิวเตอร์ทำงานตาม กรรมวิธีประมวลผลได้

ใบความรู้ที่ 5 เรื่อง อัลกอริทึมโปรแกรม

ความหมายของอัลกอริทึม

อัลกอริทึม เป็นการจำลองความคิดในรูปแบบของข้อความที่เขียนบรรยายเป็นขั้นตอนวิธีโดยลำดับขั้นการแก้ปัญหาาระบบงานเป็นรายชื่อ เพื่อแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน และเพื่อใช้ในการทดสอบการทำงานของโปรแกรม หลังจากการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อออกแบบโปรแกรม ก่อนจะเข้าสู่การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น ต้องนำผลจากการวิเคราะห์ปัญหาออกมาออกแบบขั้นตอนให้ถูกต้อง ทดสอบขั้นตอนการทำงานเสียก่อน การอธิบายขั้นตอนการทำงานของโปรแกรมในรูปแบบการบรรยายเป็นรายชื่อ เราเรียกขั้นตอนนี้ว่า **การเขียนขั้นตอนวิธี** หรือ **การเขียนอัลกอริทึม**

วิธีการเขียนอัลกอริทึม

1. โครงสร้างแบบเรียงลำดับ (Sequential structure)

โครงสร้างแสดงขั้นตอนการทำงานที่เป็นไปตามลำดับก่อนหลัง และแต่ละขั้นตอนจะถูกประมวลผลเพียงครั้งเดียวเท่านั้น สามารถแสดงการทำงานของโครงสร้างนี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง ลำดับงานการพูดทางโทรศัพท์

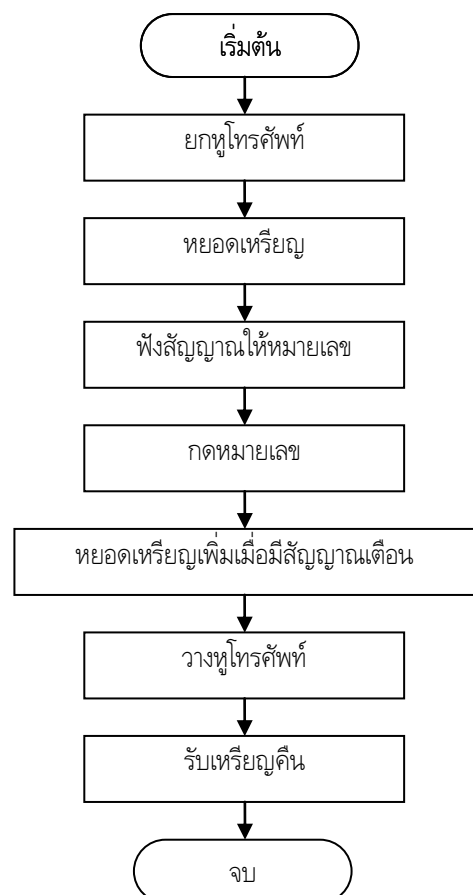
การจำลองความคิดแบบอัลกอริทึม

เริ่มต้น

1. ยกหูโทรศัพท์
2. หยอดเหรียญ
3. ฟังสัญญาณให้หมุน
4. กดเลขหมาย
5. สนทนา
6. หยอดเหรียญเพิ่มเมื่อมีสัญญาณเตือน
7. วางหูโทรศัพท์
8. รับเหรียญคืน

จบ

การจำลองความคิดแบบผังงาน

2. โครงสร้างแบบมีทางเลือก (Selection structure)

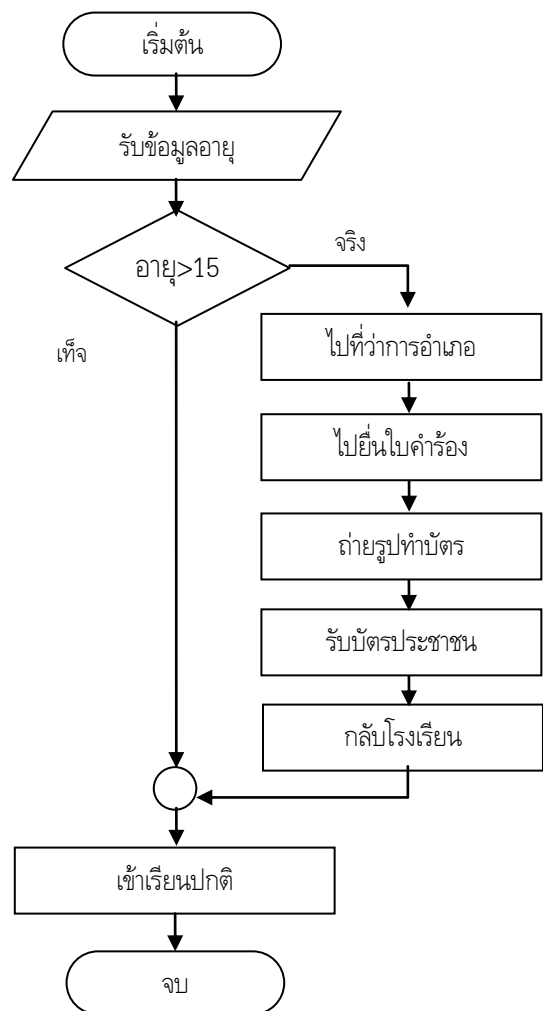
โครงสร้างแบบมีทางเลือก คือ โครงสร้างที่มีเงื่อนไข ขั้นตอนการทำงานบางขั้นตอนต้องมีการตัดสินใจ เพื่อเลือกวิธีการประมวลผลขั้นต่อไป และจะมีบางขั้นตอนที่ไม่ได้รับการประมวลผล การตัดสินใจอาจมีทางเลือก 2 ทางหรือมากกว่าก็ได้ โครงสร้างที่มีทางเลือกเพียง 2 ทาง เราเรียกชื่อว่าโครงสร้างแบบ if then else และโครงสร้างที่มีทางเลือกมากกว่า 2 ทาง เราเรียกชื่อว่า โครงสร้างแบบ case

ตัวอย่าง ลำดับของการทำบัตรประชาชน ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

การจำลองความคิดแบบอัลกอริทึม

เริ่มต้น
 รับข้อมูลอายุนักเรียน
 ตรวจสอบอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี
 ถ้าจริง
 ไปที่ว่าการอำเภอ
 เขียนใบคำร้อง
 ถ่ายรูปทำบัตร
 รับบัตรประชาชน
 กลับโรงเรียน
 ถ้าไม่จริง
 เข้าเรียนปกติ
 จบ

การจำลองความคิดแบบผังงาน

ตัวอย่าง ลำดับขั้นตอนการประเมินผลสอบ

การจำลองความคิดเป็นอัลกอริทึม

เริ่มต้น

ทดสอบ

ตรวจผลการสอบและคิดคะแนนที่ได้

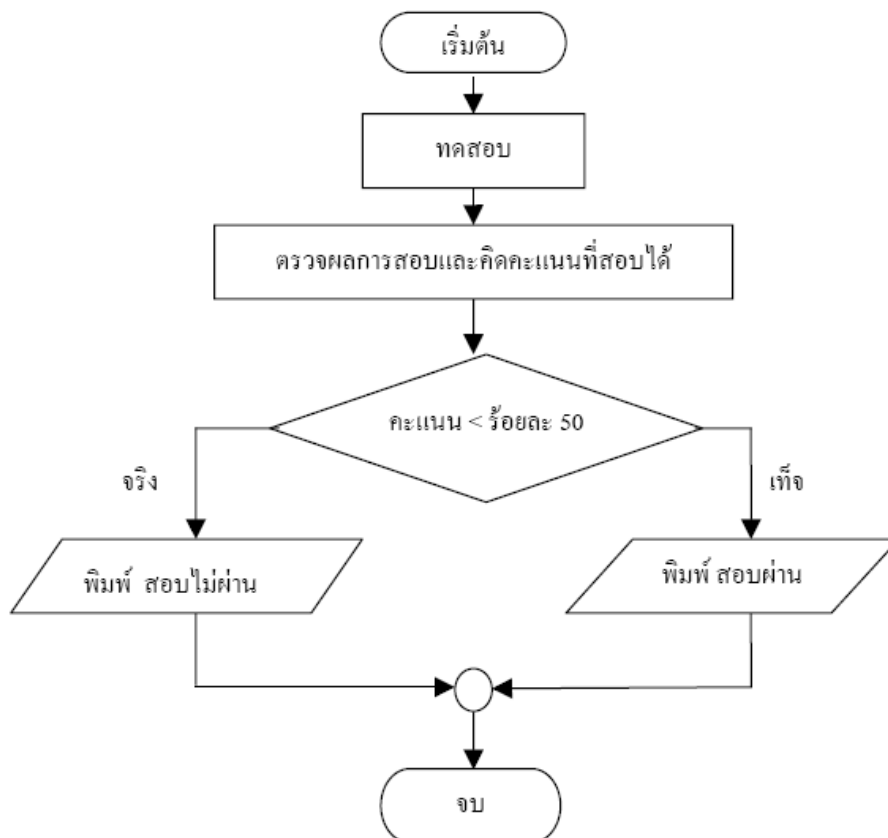
ตรวจสอบคะแนนที่ได้ว่าน้อยกว่าร้อยละ 50 หรือไม่

- ถ้าน้อยกว่า ให้สอบแก้ตัว
- ถ้าไม่น้อยกว่า ให้สอบผ่าน

จบ

การจำลองความคิดเป็นผังงาน

ผังงานแบบทางเลือก 2 ทาง (IF-THEN-ELSE)

ตัวอย่างที่ 3.4 ลำดับขั้นตอนการประเมินผลการเรียน

การจำลองความคิดเป็นอัลกอริทึม

เริ่มต้น

รับข้อมูลคะแนน

ตรวจสอบคะแนน

ถ้าคะแนนเท่ากับ 80 ขึ้นไป ได้ระดับผลการเรียน 4

ถ้าคะแนนเท่ากับ 70-79 ได้ระดับผลการเรียน 3

ถ้าคะแนนเท่ากับ 60-69 ได้ระดับผลการเรียน 2

ถ้าคะแนนเท่ากับ 50-59 ได้ระดับผลการเรียน 1

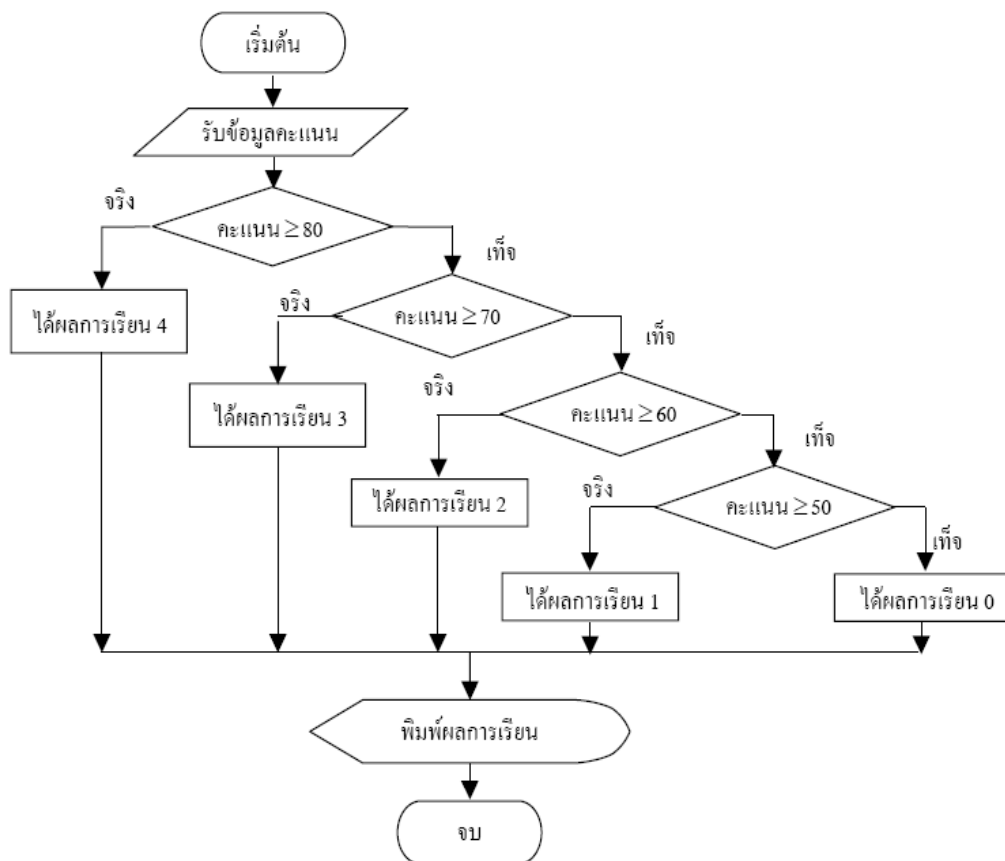
ถ้าคะแนนน้อยกว่า 50 ได้ระดับผลการเรียน 0

พิมพ์ระดับผลการเรียน

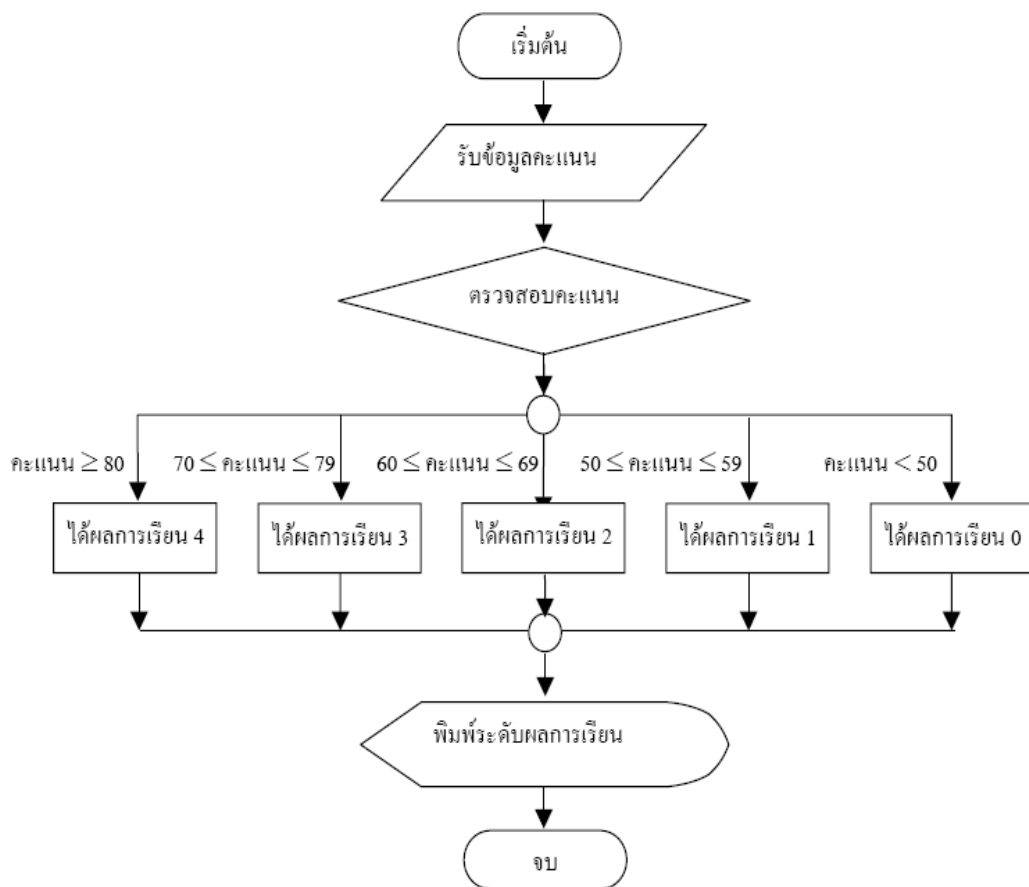
จบ

กรณีนี้สามารถจำลองความคิดเป็นผังงานได้ 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 (NEST-IF)

แบบที่ 2 (CASE OF) กรณีนี้ไม่สามารถใช้กับตัวแปรหรือค่าคงที่ที่เป็นจำนวนจริงได้

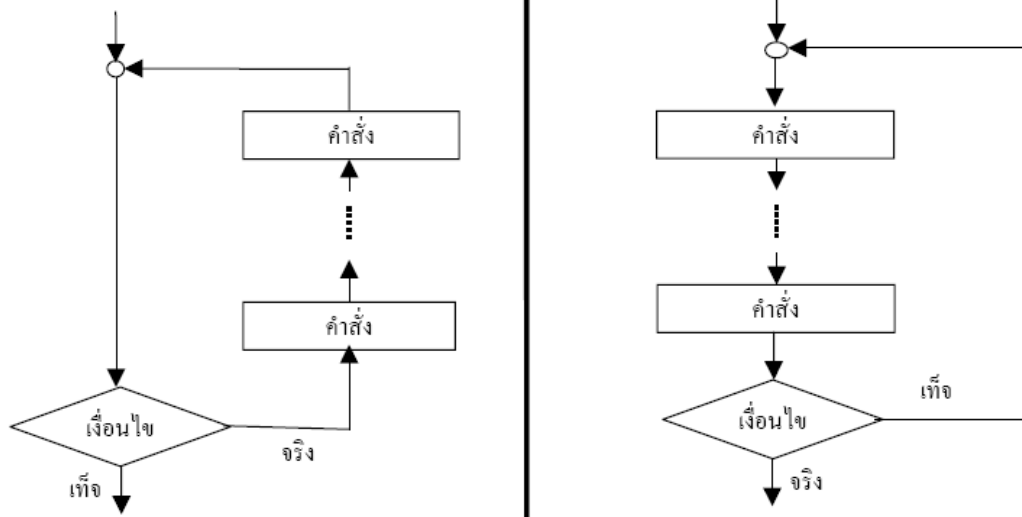
3) โครงสร้างแบบทำซ้ำ (Repetition structure)

โครงสร้างแบบทำซ้ำคือ โครงสร้างที่ขั้นตอนการทำงานบางขั้นตอนได้รับการประมวลผลมากกว่า 1 ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขบางประการ โครงสร้างแบบทำซ้ำนี้ต้องมีการตัดสินใจในการทำงานซ้ำ และลักษณะการทำงานของโครงสร้างแบบนี้มี 2 ลักษณะ ได้แก่

3.1 การทำซ้ำแบบ do while ลักษณะการทำงานจะมีการตรวจสอบเงื่อนไขในการทำซ้ำทุกครั้งก่อนดำเนินการกิจกรรมใดๆ ถ้าเงื่อนไขเป็นจริงจะทำงานซ้ำไปเรื่อย ๆ และหยุดเมื่อเงื่อนไขเป็นเท็จ

3.2 การทำซ้ำแบบ do until ลักษณะการทำงานจะทำกิจกรรมก่อน 1 รอบก่อนแล้วทำการตรวจสอบเงื่อนไขเพื่อทำงานวนซ้ำเรื่อย ๆ จนกระทั่งเงื่อนไขที่กำหนดเป็นจริงแล้วจึงหยุดการทำงาน โดยแต่ละครั้งที่เสร็จสิ้นการดำเนินการแต่ละรอบจะต้องมีการตรวจสอบเงื่อนไข

ผังงานแสดงขั้นตอนการทำงานของโครงสร้างแบบทำซ้ำทั้งสองแบบ แสดงดังรูป

รูปแสดง การทำงานของการทำซ้ำแบบ do while และแสดงการทำงานของการทำงานของการทำซ้ำแบบ do until

ตัวอย่าง ลำดับขั้นตอนการนับจำนวนตั้งแต่ 1- 10

การจำลองความคิด แบบอัลกอริทึม

เริ่มต้น

กำหนดค่า X ให้มีค่าเท่ากับ 1

ตรวจสอบค่า X น้อยกว่า 10 หรือไม่

ถ้า X น้อยกว่า 10 จริง

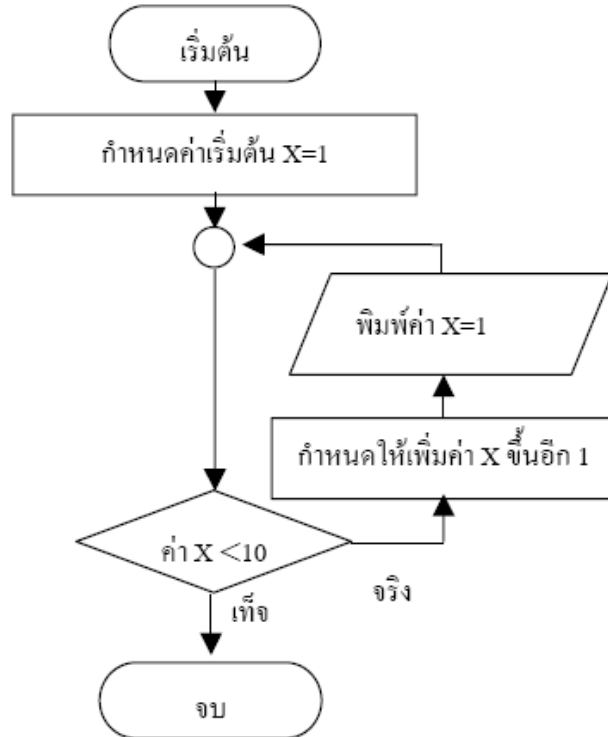
กำหนดให้ค่า X เพิ่มค่าขึ้นอีก 1

แสดงค่า X

ถ้า $X > 10$ จบการทำงาน

จบ

การจำลองความคิดเป็นผังงาน (แบบทำซ้ำแบบตรวจสอบเงื่อนไขก่อนทำซ้ำ)

ตัวอย่าง ลำดับขั้นตอนการ打水จากตุ่มครั้งละ 1 ชั้นใ้ถึงน้ำจนเต็ม

การจำลองความคิดเป็นข้อความ

เริ่มต้น

打水จากตุ่ม 1 ชั้น

หน้าใ้ถึง

ตรวจสอบน้ำเต็มถึงหรือไม่

ถ้าไม่เต็ม打水ต่ออีก

ถ้าเต็มหยุด打水

จบ

การจำลองความคิดเป็นผังงาน (แบบทำซ้ำ แบบตรวจสอบเงื่อนไขหลังการทำซ้ำ)

